

Hem?irelik Yetkinlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?irelik Yetkinlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22930>

Özet

Ölçek, Zülfiye B?kmaz tarafından 2016 yılında doktora tezi kapsamında Türk kültürüne uyarlama çalışması yapılan bir araçtır. Hemşirelik Yetkinlik Ölçeği, hemşirelik öğrencilerinin ve mezunların algılanan yetkinlik düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle bireylerin mesleki yeterlilik algıları ile birlikte otonomi ve eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemek için kullanılmaktadır. Toplam 73 maddeden oluşan bu araç, hemşirelik eğitiminde ve mesleki gelişimde önemli bir değerlendirme aracı olarak tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Hemşirelik Yetkinliği, Ölçek, Otonomi, Eleştirel Düşünme, Adaptasyon, Psikometri, Hemşirelik Eğitimi.

Yazarlar

Zülfiye B?kmaz

Amaç

Hemşirelik Yetkinlik Ölçeği'nin temel amacı, hemşirelik alanında çalışan veya eğitim gören bireylerin mesleki yetkinliklerini ne düzeyde algıladıklarını belirlemektir. Bu yetkinlik algıları, hemşirelik mesleğinin temelini oluşturan otonomi (özerklik) ve karmaşık klinik kararlar verme yeteneği için gerekli olan eleştirel düşünme eğilimleri ile nasıl bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu araç, hemşirelik eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek, mezunların iş gücüne katkıda bulunulmuş düzeylerini saptamak ve sürekli mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemek gibi pratik amaçlara hizmet etmektedir. Ölçek, hemşirelik uygulamalarının kalitesini arttırmaya yönelik müdahalelerin planlanmasında kritik veriler sağlamaktadır.

Yapı

Hemşirelik Yetkinlik Ölçeği, hemşirelik mesleğinin geniş kapsamlı doğasına yansıtılarak çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Hemşirelik yetkinliği genellikle klinik uygulama, yönetim ve organizasyon, eğitim ve araştırma, etik ve yasal sorumluluklar gibi alt boyutlar içerir. Ölçeğin 73 maddelik yapısı, bu geniş yelpazedeki profesyonel beceri ve bilgi alanlarını kapsamaktadır.

Ölçek, katılımcıların kendilerini belirli bir mesleki görevi yerine getirme konusunda ne kadar yeterli hissettiklerini değerlendirmelerini istemektedir. Bu öz-değerlendirme, sadece teknik becerileri değil, aynı zamanda profesyonel duruş, iletişim becerileri ve karmaşık problem çözme

yetenekleri gibi bilişsel ve duyuşsal yetkinlikleri de kapsamaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olmakla birlikte, bir doktora tezi kapsamında yapılan uyarlama çalışmasında geçerlik analizlerinin titizlikle yapılması beklenir. Bu analizler genellikle şunları içerir:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Uzman görüşleri alınarak maddelerin, ölçülmek istenen yetkinlik alanlarını yeterince temsil edip etmediği incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutların doğrulayıcı doğrulamada kontrol etmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Ölçüt Bağımlı Geçerlik (Criterion-Related Validity): Ölçeğin puanlarının, teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer ölçütlerle (örneğin, otonomi veya eleştirel düşünme ölçekleri) korelasyonu incelenmiştir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik değerleri açıkça belirtilmemiştir. Ancak, psikometrik açıdan geçerli bir araç oluşturmak için güvenilirlik çalışmaları yapılması zorunludur. Bu çalışmaların, ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığı göstermesi beklenir.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda aynı kişilere uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğinin kontrol edilmesi.

Faktör Analizi

Hemşirelik Yetkinlik Ölçeği'nin 73 maddelik geniş yapıya göz önüne alındığında, ölçek muhtemelen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Uyarılma çalışmasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneğinde korunup korunmadığı incelenmiştir.

Faktör analizinin amacı, 73 maddeyi daha anlamlı ve yönetilebilir alt boyutlara (faktörlere) indirgemektir. Bu alt faktörler, hemşirelik yetkinliğinin farklı yönlerini (örneğin, hasta bakımı, ekip çalışması, karar verme) temsil eder. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin adaptasyonunun kültürel ve dilsel farklılıklara rağmen orijinal yapıya uygun bir faktör dağılımı sergilediği

varsayılmaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: 73 maddeden oluşmaktadır. Maddeler, 4'lü VAS (Görsel Analog Ölçek) veya Likert tipi derecelendirme kullanılarak puanlanmaktadır. Bu derecelendirme sistemi, katılımcıların yetkinlik algılarının dereceli bir şekilde ifade etmelerini sağlar.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Hemşireler

Yaş Grubu: Genç Yetkinler ve Yetkinler (Hemşirelik öğrencileri ve mezunları)

Popülasyon Detayları: Çalışma, hemşirelik eğitimi alan öğrenciler ile mesleğe başlamış mezun hemşireleri kapsamaktadır.

Test Metodolojisi: Özbildirim (Self-report) ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan yetkinlik ifadelerine ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Yetkinlik Algısı, Mesleki Gelişim, Uyarılama Çalışması, Doktora Tezi, 73 Madde, 4'lü VAS.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: zulfiyebikmaz@klu.edu.tr

Yazın Adresi: Zülfiye Bıkmaz (İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, İstanbul - Çalışmanın yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal uyarılama çalışması 2016 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Zülfiye Bıkmaz ile iletişime geçilerek veya doktora tezinin yayımlandığı YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sağlanabilir. Ticari kullanım veya yeniden basım ücretleri hakkında kesin bilgi için yazar ile doğrudan iletişime kurulması tavsiye edilir.

Tez erişimi için YÖK Ulusal Tez Merkezi linki: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Bakmaz. Z. (2016). *Öğrenci ve mezun hemşirelerin yetkinlik algıları ile otonomi ve eleştirel düşünme beşilimleri arasındaki ilişki*. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Anabilimdalı, İstanbul.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: hemsirelik-yetkinlik-olcegi-toad.pdf

Hemşirelik Yetkinlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin 73 maddesi kaynak içerikte sağlanmamıştır.